[1964] 2 ఎస్ సి ఆర్ 286

1963, మార్చి 8

మెసర్స్. దలూరామ్ పన్నాలాల్ మోడీ

v.

సేల్స్ టాక్స్ అసిస్టెంట్ కమిషనర్ మొదలైనవి.

(ఎ.కె.సర్కార్, కె.ఎన్.వాంచూ మరియు కె.సి.దాస్ గుప్తా జె.జె.)

అమ్మకపు పన్ను- తప్పించుకున్న మదింపు-పునః మూల్యాంకనం-అధికారాలు మరియు విధులు- మధ్యప్రదేశ్ జనరల్ సేల్స్ టాక్స్ యాక్ట్, 1958 (1959 ఎమ్.పి. 2), సెక్షన్స్ 19, 30.

ఎం, పి. జనరల్ సేల్స్ టాక్స్ యాక్ట్, 1958 యొక్క సెక్షన్ 19, ఏదైనా వస్తువుల అమ్మకం లేదా కొనుగోలు మదింపు నుండి తప్పించుకున్నట్లు సంతృప్తి చెందితే, చెల్లించాల్సిన పన్నును తిరిగి అంచనా వేయడానికి మరియు జరిమానా విధించడానికి కమిషనర్ కు అధికారం ఇస్తుంది. సెక్షన్ 30 ప్రకారం కమిషనర్ కు ఈ చట్టం కింద తన అధికారాలు, విధులు అప్పగించే అధికారం ఉంది. పన్ను లేదా పెనాల్టీని అంచనా వేయడానికి లేదా పునఃసమీక్షించడానికి మరియు సెక్షన్ 18, 19 మరియు 20 కింద అన్ని ఇతర అధికారాలను ఉపయోగించడానికి అసిస్టెంట్ కమిషనర్ అసిస్టెంట్ కమిషనర్ లకు తన "అధికారాలు మరియు విధులను" అప్పగించారు. 1.4.1957 నుండి 31.3.1957 వరకు అమ్మకాలు జరిగాయని తాను సంతృప్తి చెందానని అసిస్టెంట్ కమిషనర్ పిటిషనర్ కు నోటీసు ఇచ్చారు. అదనపు పన్ను, పెనాల్టీ.. కమిషనర్ తన అధికారాలను సెక్షన్ 19 కింద మాత్రమే అప్పగించారని, విధులు కాదని, దాని ప్రకారం అమ్మకాలు మదింపు నుంచి తప్పించుకున్నాయని కమిషనర్ వ్యక్తిగతంగా సంతృప్తి చెందిన తర్వాతే అసిస్టెంట్ కమిషనర్ పిటిషనర్ ను తిరిగి అంచనా వేయగలరని పిటిషనర్ సంతృప్తి వ్యక్తం చేశారు.

అసిస్టెంట్ కమిషనర్ చేసిన పునః మూల్యాంకనం, జరిమానా ఉత్తర్వులు చెల్లుబాటు అవుతాయని పేర్కొంది. సెక్షన్ 19 ప్రకారం పునః మూల్యాంకనం చేసే అధికారాన్ని ఉపయోగించే ముందు అతని సంతృప్తి అవసరం కమీషనర్ పై ఎటువంటి సుంకాన్ని విధించలేదు, ఇది నిజంగా ఆ అధికారాన్ని ఉపయోగించే షరతు లేదా పరిమితి. ఈ అవసరం ఉన్నప్పటికీ; సంతృప్తిని ఒక కర్తవ్యంగా పరిగణించడానికి, పునః మూల్యాంకనం చేసే అధికారాన్ని ఉపయోగించడానికి ఇది అనుబంధంగా ఉంది మరియు అది తప్పనిసరిగా అధికార ప్రతినిధి బృందంతో ఆమోదించబడింది. అధికార దుర్వినియోగానికి పరిస్థితులు ఒకటి కంటే ఎక్కువ ఉన్నప్పటికీ, వాటికి స్వతంత్ర ఉనికి లేదు మరియు కేవలం అధికారంతో ముడిపడి ఉన్నాయి కాబట్టి అది ఎటువంటి తేడాను కలిగించదు.

ముంగోని వి. అటార్నీ జనరల్ [1960] క్రీ.శ. 336 మరియు హజ్రత్ సయ్యద్ షా మస్తాన్షిద్ అలీ అల్ ఖదారీ వి. పశ్చిమబెంగాల్ లోని వక్ఫ్ ల కమీషనర్, [1961] 3 ఎస్.సి.ఆర్. 759.

సివిల్ అప్పీలేట్ పరిధి: సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 870 ఆఫ్ 1962.

1962 ఏప్రిల్ 5 న జబల్ పూర్ లోని మధ్యప్రదేశ్ హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు, ఉత్తర్వుల నుంచి ప్రత్యేక సెలవు ద్వారా అప్పీల్ చేసుకోవాలి.

పిటిషనర్ తరఫున యు.ఎం.త్రివేది, శాంతి స్వరూప్ ఖండూజా, గణపత్ రాయ్ వాదనలు వినిపించారు.

ప్రతివాదుల తరఫున మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్ర అడ్వొకేట్ జనరల్ ఎం.అధికారి, ఐ.ఎన్.ష్రాఫ్ వాదనలు వినిపించారు.

1963. మార్చి 8. కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులో..

సర్కార్ జె.- మధ్యప్రదేశ్ అమ్మకపు పన్ను చట్టం, 1950 ప్రకారం పిటిషనర్ 1957-58 సంవత్సరానికి అమ్మకపు

పన్నును మదింపు చేశారు. ఈ చట్టం 1959 ఏప్రిల్ 1 న మధ్యప్రదేశ్ సాధారణ అమ్మకపు పన్ను చట్టం, 1958 ద్వారా రద్దు చేయబడింది. 1958 చట్టం ప్రకారం 1960 డిసెంబర్ 31 న సేల్స్ టాక్స్ అసిస్టెంట్ కమిషనర్ పిటిషనర్ కు నోటీసులు జారీ చేశారు, అందులో "1.4-1957 నుండి 31-3-58 వరకు మీ అమ్మకం పట్ల నేను సంతృప్తి చెందాను. మదింపు నుంచి తప్పించుకున్నారు మరియు తద్వారా చట్టంలోని సెక్షన్ 19 (1) ప్రకారం మిమ్మల్ని మీరు పునఃపరిశీలించవలసి ఉంటుంది." ఈ నోటీసును అనుసరించి 1957-58 సంవత్సరంలో అమ్మకాలకు సంబంధించి అసిస్టెంట్ కమిషనర్ కొత్త మదింపు చర్యలను ప్రారంభించారు మరియు 1961 మార్చి 31 న, ఆ సంవత్సరానికి రూ.31,250/- అదనపు పన్ను మరియు రూ.15,000/- జరిమానా విధిస్తూ ఉత్తర్వులు జారీ చేశారు. ఈ ఉత్తర్వులను కొట్టివేయాలని పిటిషనర్ మధ్యప్రదేశ్ హైకోర్టును ఆశ్రయించినా ఫలితం లేకపోయింది. ఇప్పుడు హైకోర్టు తీర్పుపై ఈ హైకోర్టులో అప్పీల్ చేసింది.

1958 నాటి చట్టంలోని సెక్షన్ 19(1)లోని మెటీరియల్ భాగాన్ని ముందుగా తెలుసుకుందాం.

"ఈ చట్టం కింద ఒక అంచనా వేయబడినప్పుడు మరియు కమిషనర్, తన ఆధీనంలోకి వచ్చిన ఏదైనా సమాచారం ఫలితంగా, ఈ చట్టం కింద పన్ను విధించదగిన వస్తువుల అమ్మకం లేదా కొనుగోళ్లు, ఏ సంవత్సరంలోనైనా సంతృప్తి చెందుతారు . మదింపు నుంచి తప్పించుకున్నాడు .... కమిషనర్ కావచ్చు, ... డీలర్ వినడానికి సహేతుకమైన అవకాశాన్ని ఇచ్చిన తరువాత మరియు అవసరమైన విధంగా అటువంటి విచారణ చేసిన తరువాత, అటువంటి అమ్మకం లేదా కొనుగోలుపై చెల్లించాల్సిన పన్నును తిరిగి మదింపు చేయడానికి సూచించిన విధంగా ముందుకు సాగండి మరియు అలా మదింపు చేయబడిన పన్ను మొత్తానికి అదనంగా జరిమానా రూపంలో డీలర్ చెల్లించాలని కమిషనర్ ఆదేశించవచ్చు. ఆ మొత్తాన్ని మించని మొత్తం.

ఈ కేసులో పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సిన అవసరం లేని కొన్ని ఆంక్షలు, మినహాయింపులకు లోబడి కమిషనర్ తన అధికారాలు, విధులను అసిస్టెంట్ కమిషనర్లకు, మరికొంత మంది అధికారులకు అప్పగించే అధికారం చట్టంలోని 30 వ అధికరణను ప్రస్తావించడం కూడా అవసరం. ఈ సెక్షన్ కింద 1959 ఏప్రిల్ 1 న కమిషనర్ ఉత్తర్వుల్లో పేర్కొన్న కాలమ్ (3)లో పేర్కొన్న అధికారాలు, విధులను అసిస్టెంట్ కమిషనర్లకు అప్పగిస్తూ ఉత్తర్వులు జారీ చేశారు. ఆ కాలమ్ 'అధికారాల వివరణ' శీర్షికతో ఈ క్రింది వాటిని కలిగి ఉంది. పన్ను లేదా పెనాల్టీ యొక్క మదింపు లేదా పునః మూల్యాంకనం చేయడానికి ...... మరియు 18, 19 మరియు 21 ఇతర అధికారాలన్నింటినీ ఉపయోగించాలి.

కమిషనర్ కు సెక్షన్ 19(1) ప్రసాదించిన పునః మూల్యాంకనం చేసే అధికారం వివిధ విధులకు లోబడి ఉంటుందని, అందులో ఒకటి అమ్మకాలు మదింపు నుంచి తప్పించుకున్నాయని సంతృప్తి చెందాలని, ఏ విధులు నిర్వర్తించకుండా అధికారాన్ని వినియోగించలేమని పేర్కొన్నారు. డ్యూటీల అప్పగింతకు సెక్షన్ 30 ద్వారా వెసులుబాటు కల్పించినప్పటికీ కమిషనర్ 1959 ఏప్రిల్ 1 న ఇచ్చిన ఉత్తర్వుల ప్రకారం సెక్షన్ 19 ప్రకారం తన అధికారాలను మాత్రమే అప్పగించారని, విధులు నిర్వర్తించలేదని వాదించారు. అందువల్ల, అమ్మకాలు మదింపు నుండి తప్పించుకున్నాయని కమిషనర్ వ్యక్తిగతంగా సంతృప్తి చెందిన తరువాతే, అధికారాన్ని అప్పగించిన అసిస్టెంట్ 80 ఆ అధికారాన్ని సక్రమంగా ఉపయోగించగలరని వాదించారు. చివరగా అసిస్టెంట్ కమీషనర్ అమ్మకాలు మదింపు నుండి తప్పించుకున్నాయనే సంతృప్తితో పునఃపరిశీలన చేసే అధికారాన్ని ఉపయోగించినందున ఆ అధికారాన్ని ఉపయోగించడం చెల్లదని చెప్పబడింది.

సెక్షన్ 19 (1) ప్రకారం కమిషనర్ తన అధికారాన్ని పునః మూల్యాంకనం చేయడానికి ముందుకు సాగడానికి ముందు అమ్మకాలు మదింపు నుండి తప్పించుకున్నాయని సంతృప్తి చెందాలి. అలాంటి సంతృప్తి లేకపోతే పునఃసమీక్ష సాధ్యం కాదన్నది వాస్తవం. అయితే ఈ నిబంధన ప్రకారం ఆ సెక్షన్ కమిషనర్ పై ఎలాంటి సుంకం విధించిందని మేం భావించడం లేదు. కమీషనర్ తన అధికారాన్ని పునః మూల్యాంకనం చేయాలనుకుంటేనే, ఆ అధికారాన్ని ఉపయోగించడానికి నిజంగా ఒక షరతు లేదా పరిమితి అవసరం. అటువంటి అధికారాన్ని ఉపయోగించడం తప్ప

దానికి ప్రయోజనం లేదు, ఉనికి లేదు. తృప్తికి సంబంధించిన ఆవశ్యకతను ఒక కర్తవ్యంగా భావించినప్పటికీ, అది కేవలం అధికార వినియోగానికి అనుబంధంగా మాత్రమే సృష్టించబడిన కర్తవ్యం, ఇది తప్పనిసరిగా అధికార ప్రతినిధితో కూడిన కర్తవ్యం. అది కూడా కామన్ సెన్స్ గానే అనిపిస్తుంది. ఎందుకంటే ఒక అధికారాన్ని అప్పగించినప్పుడు, ఆ ప్రతినిధి దానిని అమలు చేస్తాడు. అందువలన, అధికార ప్రయోగానికి సంబంధించిన అన్ని షరతులను అతడు నిర్వర్తించాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఉండాలి.

ముంగోని వర్సెస్ అటార్నీ జనరల్ విషయంలోనూ ఇదే విధమైన శాసనంతో కూడిన జ్యుడీషియల్ కమిటీ ఈ కేసును తీసుకుందని, ఆ కేసును హజ్రత్ సయ్యద్ షా మొస్తర్షిద్ అలీ అల్ ఖుదారీ కేసులో ఈ కోర్టు ఆమోదంతో ఉదహరించింది. పశ్చిమబెంగాల్ లోని వక్ఫ్స్ కమీషనర్ మాట్లాడుతూ అధికారాలు, విధులు ఒకదానితో మరొకటి ముడిపడి ఉండి, ఒకదాని నుంచి మరొకటి వేరు చేయడం సాధ్యం కానప్పుడు అధికారాలను అప్పగించవచ్చునని, అందుకు విరుద్ధంగా అధికారాల ప్రతినిధి బృందం బాధ్యతలను తీసుకుంటుందని అన్నారు. పునః మూల్యాంకనం చేసి తనతో పాటు ఒక ప్రతినిధికి అప్పగించే అధికారంతో విడదీయరాని సంబంధం కలిగి ఉంటే తృప్తి చెందడం అనేది స్వతంత్రంగా అప్పగించగల కర్తవ్యం కాదు, అందువలన 30వ అధికరణ ప్రకారం ప్రతినిధి బృందాన్ని నియమించగల కర్తవ్యం కాదు. అందువల్ల, పునర్ మూల్యాంకనం చేసే అధికార ప్రతినిధిగా అసిస్టెంట్ కమీషనర్, అమ్మకాలు మదింపు నుండి తప్పించుకున్నాయనే సంతృప్తితో తన స్వంత సంతృప్తితో అధికారాన్ని సక్రమంగా ఉపయోగించారని మేము భావిస్తున్నాము.

ముంగోని కేసు, హైకోర్టు తీర్పులో పేర్కొన్న కేసుల్లో కొన్ని చట్టాలకు ఏ మాత్రం ఉపయోగపడవని, 1 958 చట్టంలోని సెక్షన్ 19(1)లో ఇచ్చిన అధికారాన్ని ఉపయోగించడానికి ముందు ఒక పని మాత్రమే చేయాల్సిన అవసరం ఉందని, అయితే అలా చేయాల్సిన అవసరం ఉందని చెప్పారు. అందువల్ల అధికారాన్ని వినియోగించడానికి ముందు చేయాల్సిన పనులు సెక్షన్ 30 కింద అప్పగించే విధులు కావని ప్రస్తుత కేసులో చెప్పలేమని వాదించారు. ముంగోని విషయంలో... ఒకే ఒక షరతు ఉందనడంలో సందేహం లేదు. హైకోర్టు తీర్పులో ప్రస్తావించిన కేసుల్లోనూ అదే పరిస్థితి ఉందని అనుకుంటాం. 19వ అధ్యాయంలోని సబ్-ఎస్(1)లో పునః మూల్యాంకనం చేసే అధికారాన్ని ఉపయోగించడానికి ముందు అనేక పనులు చేయాల్సిన అవసరం ఉందని కూడా మనం భావిస్తాం, అయితే ప్రస్తుతం సూచించినట్లుగా, అది జరిగిందా అని మేము సందేహిస్తున్నాము. ఏదేమైనా, షరతుల సంఖ్య అవి విడివిడిగా అప్పగించగల స్వతంత్ర విధులు అనే అభిప్రాయానికి ఎలా దారితీస్తుందో మనం పూర్తిగా అర్థం చేసుకోలేకపోతున్నాము. వారి సంఖ్య ఎంత ఉన్నప్పటికీ, అవి పూర్వపు పరిస్థితులుగా మిగిలిపోతాయని, అందువల్ల అధికారాన్ని ఉపయోగించడానికి షరతులు లేదా పరిమితులుగా ఉన్నాయని మనకు అనిపిస్తుంది. ఒకే షరతు వలె వారికి స్వతంత్ర అస్తిత్వం లేదు. ఒకవేళ ఒకే షరతు విషయంలో అది ముంగోని కేసు యొక్క అధికారంపై ఉంచవలసి వస్తే- దాని పనితీరు యొక్క ఆవశ్యకత అది జతచేయబడిన అధికార ప్రతినిధితో ముగుస్తుంది. ఒక అధికార ప్రతినిధి బృందం వారి సంఖ్య ఏదైనప్పటికీ దానికి జతచేయబడిన అన్ని షరతులను తనతో తీసుకువెళుతుందని మేము అనుకుంటున్నాము. ప్రస్తుత కేసును ముంగోని కేసు నుంచి వేరు చేయలేకపోతున్నాం.

ఈ ఉత్తర్వు చెల్లుబాటుపై మరో అభ్యంతరం ఏమిటంటే, ఇది గతంలో గజానంద్ సత్యనారాయణ అనే వ్యక్తి ద్వారా 1950 చట్టం ప్రకారం అమ్మకాలుగా అంచనా వేయబడిన అమ్మకాలకు సంబంధించింది, అందువల్ల దీనిని మళ్లీ అంచనా వేయలేము. 1958 చట్టంలోని సెక్షన్ 39(2) ప్రకారం చేసిన ఉత్తర్వుల ద్వారా ఈ మదింపును రద్దు చేశారు. అయితే 1950 చట్టం కింద ఉన్న మూల్యాంకనాన్ని రద్దు చేయలేమని, సెక్షన్ 39(2) ప్రకారం 1958 చట్టం కింద ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను మాత్రమే రద్దు చేయవచ్చని పేర్కొంది. ఈ కేసులో చేసిన రీ అసెస్మెంట్ ఆర్డర్ చెల్లుబాటును నిలబెట్టాలంటే గజానంద్ సత్యనారాయణపై చేసిన అసెస్మెంట్ ఆర్డర్ను రద్దు చేయాల్సిన అవసరం లేదు. గజానంద్ సత్యనారాయణకు వ్యతిరేకంగా జారీ చేసిన ఉత్తర్వు పరిధిలోకి వచ్చిన అమ్మకాలు, చేతిలో ఉన్న ఆర్డర్ కు సంబంధించిన అమ్మకాలు ఒకేలా ఉన్నాయని మనం భావిస్తాం. అయితే గజానంద్ సత్యనారాయణది కేవలం పేరు

మాత్రమేనని, ఆ పేరు ఉన్న అసలు వ్యక్తి ఎవరూ లేరన్నది రీ అసెస్మెంట్ ప్రొసీడింగ్స్లో తేలింది. ఆ విషయాన్ని ప్రస్తుత విచారణలో సవాలు చేయలేమని, అలాంటప్పుడు గజానంద్ సత్యనారాయణపై అసెస్ మెంట్ ఆర్డర్ చెల్లదని మనకు అనిపిస్తోంది. ఉనికిలో లేని వ్యక్తిపై ఈ చట్టం కింద ఎలాంటి అంచనా వేయడానికి వీల్లేదు. ఒకవేళ ఆ ఉత్తర్వు చెల్లుబాటు కాకపోతే- అది ఎలా ఉండేదో తెలివైన న్యాయవాది చూపించలేకపోతే, అప్పీలుదారుని పునః మూల్యాంకనానికి అది ఏ మాత్రం అడ్డంకి కాజాలదు. అందువలన ఈ క్రమానికి రెండవ సవాలును కూడా తిరస్కరించాలి.

పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది మరో రెండు అంశాలను లేవనెత్తాలని కోరినప్పటికీ రిట్ పిటిషన్ లో ఈ అంశాలను ప్రస్తావించలేదని, ఏ దశలోనూ లేవనెత్తలేదని తెలిపారు. అయితే వాటి స్థిరత్వం గురించి మా స్వంత అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేయకుండా వాటిని ఇక్కడ చెబుతాము. ఈ అంశాలలో మొదటిది 1958 చట్టంలోని సెక్షన్ 19 (1) ప్రకారం ఆ చట్టం కింద పన్ను విధించదగిన అమ్మకాలను మాత్రమే తిరిగి మదింపు చేయవచ్చు మరియు ప్రస్తుత ఉత్తర్వు ప్రకారం పన్ను పరిధిలోకి తీసుకువచ్చిన అమ్మకాలు చక్కెర, ఈ చట్టం కింద వసూలు చేయబడని వస్తువు. 1950 చట్టంలోని సెక్షన్ 14 ప్రకారం జరిమానా విధించారని, అయితే 1950 చట్టం రద్దయినందున ఇది చట్టవిరుద్ధమని, రద్దు చేసిన చట్టం కింద జరిమానా విధించే హక్కును పొదుపు సెక్షన్ 52 కాపాడలేదని మరో అంశం.

ఫలితంగా ఈ అప్పీలు విఫలం అవుతుంది మరియు అందువల్ల ఇది ఖర్చులతో తోసిపుచ్చబడుతుంది.

అప్పీల్ కొట్టివేయబడింది.